

ઈયળ એકમ/હે.૭૦૦ લી. પાણીમાં ગળી ૧૦૦ ગ્રામ + ગોળ ૧૦૦૦ ગ્રા. મેળવીને નાની ઈયળો સામે સાંજના સમયે છાંટવું.

ફેરોમોન ટ્રેપ

- બેસીલસ થુરીન્જીએન્સીસ યુક્ત દવા (બી.ટી.પાવડર) ૧.૦ થી ૧.૫ કિ.ગ્રા./હે.૭૦૦ થી ૮૦૦ લી. પાણીમાં મેળવીને દવા છાંટવાથી જીંડવાની ઈયળો, ગાભમારાની ઈયળ, ફળ કોરનારી ઈયળ, હીરાફૂદાની નાની ઈયળોનું નિયંત્રણ કરી શકાય છે.
- ચૂસીયા પ્રકારની જીવાતો જેવી કે મોલો, શ્રીપ્સ, સફેદ માખી, લીલા તડતડીયા, મીલીબગ વગેરે માટે મેટારીઝીયમ એનીસોપ્લી/બેવુરીયા બેસીયાના/વર્ટીસીલીયમ લેકાની ૪૦ ગ્રામ/૧૦ લીટર પાણીમાં ભેળવી સાંજના સમયે છાંટવાવ કરવો.

પક્ષીના ટેકા :

જંગલી લાકડાના ૭ થી ૮ ફૂટ ઊંચા પક્ષીના ટેકા (બર્ડ પરચર્સ) ૫૦ થી ૧૦૦/હે લગાવવાથી પક્ષીઓ તેના ઉપર બેસે, ઉડતા ફૂદા તેમજ ઈયળો વીણીને ખાય જેથી જીવાતની વસ્તી ઘટે છે.

પક્ષીના ટેકા

ફેરોમોન ટ્રેપ (પ્લાસ્ટીકની બાંધવાળા)

કાબરી ઈયળ, લશ્કરી ઈયળ, ગુલાબી ઈયળ, લીલી ઈયળ, રીંગણની ફળ કોરનારી ઈયળ, હીરા ફૂદાની ઈયળ વગેરે માટે ૭ થી ૮ ટ્રેપ / હે. જીવાતની મોજણી માટે અને ૪૦ થી ૪૫ ટ્રેપ / હે વસ્તી નિયંત્રણ માટે ઉપયોગી છે.

પટેલ ફળમાખી પિંજર :

દાડમ, રીંકુ, કેરી, જમરખની વાડીમાં ફળમાખી નિયંત્રણ માટે મીથાઈલ યુજીનોલયુક્ત પટેલ ફળમાખી પિંજર ૫ થી ૬ / હે. ઝાડની ડાળીએ લટકાવવા. કારેલી, ગીલોડી, કાકડી, ગલકામાં, ફળમાખીના નિયંત્રણ માટે ક્યુલ્યોર યુક્ત પટેલ ફળમાખી પિંજર ૫ થી ૬ / હે. અથવા પ્રોટીન હાયડ્રોલાયસેટ + ડીડીવીપીનો પાક પર છાંટવાવ કરવો.

પીળા ચીકણા પિંજર :

સફેદ માખી, મોલો અને અમેરિકન પાન કોરીયાના વ્યવસ્થાપન માટે ઉપયોગી છે.

પીળા ચીકણા પિંજર

અમેરિકન લીફ માઈનર (પાન કોરીયુ) માટે પોઈઝન બેઈટ કમ ઓવીપોઝીશન ટ્રેપ :

અમેરિકન લીફ માઈનરની ઈયળ પાનના બે પડ વચ્ચે રહીને હરિતકરણ ખાઈને નુકશાન કરે છે. માદા કીટક કહોવાતી મીઠાશવાળી વસ્તુની ગંધ તરફ આકર્ષાય છે તેમજ દિવેલાના પાન તરફ ઈંડા મૂકવા આકર્ષાય છે. આ બાબત ધ્યાને લઈ તેના નિયંત્રણ માટે ૨૫૦ ગ્રામ ગોળ + ૧૦ ગ્રામ શેરડીનો સરકો + ૨ મી.લી. પ્રોફેનોફોસ + સાયપરમેથ્રીન ૪૪ ટકા + ૧ લી. પાણી

મેળવીને બનાવેલ ઝેરી ખાજવાળા ટ્રેપ ૨૦/હે. પ્રમાણે લગાવવા. આ રીતે બનાવેલ પોઈઝન બેઈટ ઝાડુ વડે મોટા ફોર દિવેલા, ટામેટા, વાલના છોડ ઉપર છાંટવાથી પણ પાન કોરિયાનું અસરકારક નિયંત્રણ થાય છે. આ ટ્રેપમાં પ્લાસ્ટિક કપમાં ઉગાડેલા ૭ થી ૮ દિવસનો દિવેલાનો છોડ મૂકવો જરૂરી છે.

વનસ્પતિજન્ય કીટનાશકોનો છાંટકાવ :

- ઘણી જાતની વનસ્પતિમાં કીટનાશક ગુણધર્મ રહેલા છે.
- લીમડો, તમાકુ, કરંજ, સીતાફળ, નફ્ટીયો, અરણી, જેટ્ટોફા, કુંવરપાકુ, કરેણ, કડવી મહેંદી, મામેજવો, લસણ વગેરે અગત્યના કીટનાશક ગુણધર્મોવાળા છોડ છે.

તમાકુનો ઉકાળો :

તમાકુના ઉકાળાના છાંટકાવથી લીલી ઈયળ, લશ્કરી ઈયળ, સફેદ માખી, મોલો મશી, લીંબુના પાન કોરીયાનું અસરકારક નિયંત્રણ થાય છે.

છીંકણી એક કિગ્રા + રાખ પાંચ કિગ્રા મેળવીને જુવાર/મકાઈના છોડની ભૂંગળીમાં નાખવાથી ગાભમારાથી ઈયળનું નિયંત્રણ થાય છે.

લીંબોળીના મીંજનું પ્રવાહી મિશ્રણ :

- એઝાડીરેક્ટીન, નીમ્બીડીન, સેલેનીન, મીલીએન્ટ્રીઓલ જેવા અગત્યના લીમોનોઈફ રસાયણો લીમડામાં હોય છે. જેથી કીટકોને દૂર ભગાડે છે, વૃદ્ધિ નિયંત્રણ કરે છે, પ્રજનન ક્ષમતા ઘટાડે (ઈંડાની સંખ્યા ઘટે) છે, છાંટકાવ કરેલ વનસ્પતિ જીવાત ખાવાનું

ટાળે છે. લીંબોળીમાં ૨ થી ૪ મી.ગ્રા. એઝાડીરેક્ટીન / ગ્રામ ઠળિયા હોય છે.

- ૫૦૦ ગ્રામ લીંબોળીના મીંજને વાટીને જે દ્રાવણ મળે તેને ૧૦ લી. પાણીમાં ભેળવીને છાંટકાવ કરવાથી જીવાતનો નાશ થાય છે.
- લીંબોળીના તેલનું ૦.૫ થી ૧.૦ ટકા પ્રવાહી મિશ્રણ + ૦.૧ સાબુનું દ્રાવણ ચૂસિયા જીવાતો અને ઈયળો સામે અસરકારક છે.
- સીતાફળના બીજનો ભુકો ૧૦ ગ્રામ/કિગ્રા અથવા ફુદીનાના સૂકા પાનનો ભૂકો ૫૦ ગ્રા./કિ.ગ્રા. અથવા નારંગીના છાલનો ભુકો ૩૦ ગ્રા./કિ.ગ્રા કઠોળમાં ભેળવવાથી ૪ થી ૫ માસ સુધી ભોટવાનો ઉપદ્રવ અટકે છે.
- ડાંગર/ઘઉંમાં લીમડાના સૂકા પાન ૨ કિ.ગ્રા./૧૦૦ કિ.ગ્રા. ભેળવવાથી અથવા ૭૫૦ મીલી દિવેલ પ્રતિ ૧૦૦ કિ.ગ્રા. ઘઉંને મોણ દઈને ચોખ્ખા કોઠારમાં ભરવાથી ઘનેડાનો ઉપદ્રવ અટકે છે.
- ગૌમુત્રના ૧૦% નું દ્રાવણ છાટવાથી ચૂસીયા પ્રકારની જીવાતો સામે રક્ષણ મળે છે.
- બિયારણને અરણીના પાનનો રસ ૫ મીલી/લીંબોળીનું તેલ ૨૦ મીલી પ્રતી કિલો બીજને પટ

આપી ૩-૪ કલાક છાયડામાં સુકવી વાવેતર કરવાથી જમીનજન્ય જીવાતોથી રક્ષણ મળે છે.

રસાયણિક નિયંત્રણ :

- જીવાતની વસ્તી ક્ષમ્ય માત્રા વટાવે તો જ છેવટના ઉપાય તરીકે રસાયણિક જંતુનાશક દવા છાંટવી, દાત. કપાસની કાબરી ઈયળ/ગુલાબી ઈયળ/લશ્કરી ઈયળ/દિવેલાની ઘોડીયા ઈયળ/ઘાંટા કોરી ખાનાર ઈયળના અસરકારક નિયંત્રણ માટે જીવાતો ૨૦ ઈયળ / ૨૦ છોડ જોવા મળે તો ક્વીનાલફોસ ૨૦ મી.લી./ડીડીવિપી ૨૦ મીલી / મોનોક્રોટોફોસ ૧૦ મીલી / સાયપરમેથ્રીન ૧૦ મીલી/ ક્લોરપાયરીફોસ ૧૦ મીલી / પ્રોફેનોફોસ ૨૦ મીલી દવા ૧૦ લીટર પાણીમાં ભેળવી છાંટવી.
- મોલો-૧૦ / પાન, તડતડીયા-૨ / પાન, શ્રીપ્સ-૧૦ / પાન જેવી ચૂસીયા પ્રકારની જીવાતો માટે ઈમીડાકલોપ્રીડ ૨૦૦ એસ.એલ. ૪ મી.લી. / એસીટામેપ્રિડ ૨-૩ ગ્રામ / થાયોમિથોક્ઝામ-૪ ગ્રામ / એસીફેટ ૧૦ ગ્રામ/ડાયમીથોયેટ

૨૦ મીલી પ્રતિ ૧૦ લીટર પ્રમાણે છાંટવી.

- ભલામણ કરેલ દવા યોગ્ય પ્રમાણમાં છાંટવી.
- પ્રતિષ્ઠિત કંપનીની દવા ખરીદવી. મુદત વિતી ગયેલ (પડતર) દવા ખરીદવી નહીં.
- ખાસ ભલામણ સિવાય એક કરતા વધુ દવાઓ ભેળવીને છાંટવી નહીં.
- પાક કુલ અવસ્થામાં હોય ત્યારે અતિ ઝેરી/ભૂકાર્પી જંતુનાશક દવા છાંટવી નહીં.
- જંતુનાશક દવા એકના એક ન વાપરતા દવા બદલતા રહેવું જેથી જીવાતમાં દવા સામે પ્રતિકારકતા ન આવે.
- દવા હંમેશા પાનની નીચેની બાજુએ છાંટાય તે રીતે છાંટવાવ કરવો.
- હેક્ટરે ૫૦૦-૬૦૦ લીટર પાણી દવા છાંટવા માટે વાપરવું અનિવાર્ય છે.

ડૉ. રમેશ એ. પટેલ | શ્રી. ભરતભાઈ કે. પટેલ

સંકલિત જીવાત વ્યવસ્થાપન :

સ્થાનિક વાતાવરણને અનુરૂપ અપનાવી શકાય તેવી અસરકારક પદ્ધતિઓને સમયબદ્ધ અને સૂમેળપૂર્વક અપનાવીને જીવાતની વસ્તીનો આર્થિક નુકશાનની ક્ષમ્ય માત્રા કરતાં નીચે રાખવાની વ્યવસ્થાપન પદ્ધતિને 'સંકલિત જીવાત વ્યવસ્થાપન' કહે છે.

સંકલિત જીવાત વ્યવસ્થાપન પદ્ધતિ ઉદ્ભવવા માટેના પરિબલો :

- જીવાતોમાં પ્રતિકારક ક્ષમતા (દા.ત. લીલી ઈયળમાં એન્ડોસલ્ફાન સામે) વિકસાવવાના બનાવો.
- ગોણ જીવાતનો વસ્તી વિસ્ફોટ થતાં મુખ્ય જીવાત બને (દા.ત. કપાસની સફેદ માખી)
- જંતુનાશકોના ઝેરી અવશેષો વિવિધ ખેત પેદાશોમાં, જમીનમાં, પાણીમાં (દા.ત. દૂધમાં ડીડીટી, જમીનમાં બીએચસીના અવશેષો) જવાથી માનવ સ્વાસ્થ્ય માટે હાનિકારક.
- મધમાખી જેવા ફ્લેવીનીકરણ કરનાર કીટકોનો નાશ.
- જીવાતના કુદરતી દુશ્મનો દા.ત. દાળીયા, કરોળિયા, વીંછી, ગરોળી, કાર્ચીડા, દેડકા અને પક્ષીઓ તથા વાણીયા, કાયસોપર્લા, મેન્ટીડ, ભમરીઓ જેવા પરભક્ષી કીટકોનો નાશ.
- ખેતી ખર્ચમાં વધારો થવાથી ખેતીની નફાકારકતા ઘટી.

સંકલિત જીવાત વ્યવસ્થાપન શા માટે ?

- પર્યાવરણમાં વિવિધ જાતની વનસ્પતિ અને પ્રાણીઓની વસ્તીનું કુદરતી સંતુલન જાળવવા.

- જમીન, હવા, પાણી, વનસ્પતિ જેવા પર્યાવરણના ઘટકોમાં ઝેરી રસાયણનું પ્રદુષણ અટકાવવા.
- માનવજાત, પશુ પંખીઓ અને જીવાતોના પરજીવી-પરભક્ષી કીટકોને જંતુનાશકોની વિપરીત અસરથી બચાવવા.

સંકલિત જીવાત વ્યવસ્થાપન ક્યા સિદ્ધાંત ઉપર આધારિત છે ?

કુદરતમાં વનસ્પતિ અને પ્રાણીઓ એક બીજા ઉપર ખોરાક માટે નિર્ભર છે અને સ્થાનિક પર્યાવરણનો ભાગ છે. કુદરતમાં એક જીવ બીજા જીવનો ખોરાક છે એટલે કે 'જીવો જીવસ્ય જીવનમ્' અથવા 'જીવો જીવસ્ય ભોજનમ્' તેથી જીવાતનું ૧૦૦ ટકા નિયંત્રણ પર્યાવરણની દ્રષ્ટિએ યોગ્ય નથી.

સંકલિત જીવાત વ્યવસ્થાપનના ફાયદા :

- પરજીવી - પરભક્ષી તેમજ પરાગનયન કરનાર મિત્ર કીટકોની વસ્તી વધવાથી ખેતી ઉત્પાદન વધે છે.
- જંતુનાશકોનો બીનજરૂરી વપરાશ અટકતા, ખેતી વધુ નફાકારક બને છે.
- ખેતી ઉત્પાદનમાં ઝેરી અવશેષોની માત્રા ઘટે છે.
- પર્યાવરણમાં જીવ સૃષ્ટિનું કુદરતી સંતુલન જાળવાય છે.
- જમીન, હવા, પાણીનું પ્રદુષણ નિયંત્રણમાં રહે છે.

સંકલિત જીવાત વ્યવસ્થાપનની કેટલીક અગત્યની પદ્ધતિઓ

કર્ષણ પદ્ધતિ

(૧) પ્રતિકારક જાતોની વાવણી કરવી

દા.ત. જુવારના ગાભમારા સામે બી.પી.૫૩, કપાસમાં ઈયળ સામે બી.ટી.કપાસ., દેશી કપાસ : ચૂસિયા જીવાતો સામે દેશી કપાસની વી ૭૯૭, વાગડ અને ડાંગરના ગાભમારા સામે આઈ.આર.૨૨ જેવી જાતોની વાવણી કરવી.

(૨) બીયારણનો દર વધારવો

- સંકર જુવાર ૮ કિગ્રાને બદલે ૧૨ કિગ્રા/હે. વાવવાથી સાંઠાની માખીનું નુકશાન ઘટે છે.

(૩) વાવણીની તારીખમાં ફેરફાર

- દિવેલાની વાવણી ઓગષ્ટના બીજા પખવાડીયામાં કરવાથી ઘોડિયા ઈયળના ઉપદ્રવથી પાકને બચાવી શકાય છે.
- ઘાણાનું વાવેતર ઓક્ટોબરના પહેલા અઠવાડિયામાં કરવાથી મોલોનો ઉપદ્રવ ઘટે છે.
- રાયડાની વાવણી તારીખ ૧૦ થી ૨૫ ઓક્ટોબર વચ્ચે કરવાથી મોલોનો ઉપદ્રવ ઓછો થાય છે.

(૪) શેડાપાળા/ખેતરની ચોખ્ખાઈ/ઉંડીખેડ

- ઘેણ/કાતરા/તીતીઘોડા/ખપેડીનો ઉપદ્રવ ઘટે છે.
- તીડના ઈંડાના સમૂહનો નાશ થાય છે.
- ડાંગરના જડિયા વીણી નાશ કરવાથી ગાભમારાનો ઉપદ્રવ ઘટે છે.

છે.

- વાડીમાં નીચે પડેલી સડેલી કેરી, ચીકુ, જમરૂખ વીણીને નાશ કરવાથી ફળમાખીનો ઉપદ્રવ ઘટે છે.
- રીંગણ/ભીંડા/ટામેટાના સડેલા ફળ ઈયળ સાથે ખાડામાં દાટી દેવાથી ફળ કોરનારી ઈયળનું નિયંત્રણ થાય છે.

(૫) પિંજર પાક / આંતર પાક પદ્ધતિ

- કોબીજની ૧૦ થી ૧૨ હાર પછી રાયડાનો એક ચાસ વાવવાથી હીરાકુદાનો ઉપદ્રવ ઘટે છે.
- મગફળી/કપાસમાં ચોળીનો આંતરપાક કરવાથી પરભક્ષી ઢાલિયાની વસ્તી વધે તેથી મગફળીમાં ચૂસિયા પ્રકારની જીવાતનો અને એરંડાનું વાવેતર કરવાથી લશ્કરી ઈયળનો ઉપદ્રવ ઘટે છે.
- તુવેરમાં બાજરી/મકાઈ વાવવાથી લીલી ઈયળનો ઉપદ્રવ ઘટે છે.
- કપાસ/ટામેટાના ખેતરમાં ૧૦ ચાસ દીઠ એક ચાસ હજારી ગોટા રોપવાથી ઈયળોનો ઉપદ્રવ ઘટે છે.
- કપાસ/મગફળીના ખેતરમાં જુવાર/મકાઈનો છાંટવો નાખવાથી મોલો અને લીલી ઈયળ / લશ્કરી ઈયળનો ઉપદ્રવ ઘટે છે.
- શિયાળાની શ્રદુતુના મુખ્ય પાકની વચ્ચે અથવા ફરતી કોરે, વરીયાળી, ઘાણા કે રાયડાનું વાવેતર કરવાથી પરભક્ષી કીટકો વધે છે.
- લીંબુ/જામફળીમાં કૃમિના

વ્યવસ્થાપન માટે ગલગોટા, ડુંગળી, રાઈ જેવા મિશ્ર પાક વાવવા.

(૬) ખાતર-પાણીનું નિયમન

- ડાંગરના પાકમાં સુપર ફોસ્ફેટ આપવાથી મૂળના ચાંચવાનો ઉપદ્રવ ઘટે છે.
- કપાસ / રાઈમાં નાઈટ્રોજનયુક્ત ખાતરનો નિયંત્રિત ઉપયોગ કરવાથી ચૂસીયા પ્રકારની જીવાતનો ઉપદ્રવ ઘટે છે.
- શેરડીમાં નાઈટ્રોજનયુક્ત ખાતર અને પાણીનું નિયમન કરવાથી સફેદ માખીનું નિયંત્રણ થાય છે.
- વરીયાળીમાં ભલામણ મુજબનું ખાતર અને પાણી આપવાથી સાકરીયાનું નિયંત્રણ થાય છે.
- કપાસ, જીરૂમાં જરૂરિયાત મુજબ પિયત આપવાથી શ્રીપ્સનું નિયંત્રણ થાય છે.
- જમીનની તૈયારી વખતે સેન્દ્રિય ખાતરો જેવા કે લીંબોળી, કરંજ, દિવેલા વગેરેના ખોળનો હેક્ટરે એક ટન ઉપયોગ કરવાથી જમીનમાં રહેલી જમીન જવ્ય જીવાતોનો નાશ થાય છે.
- જમીન, હવા, પાણીનું પ્રદુષણ નિયંત્રણમાં રહે છે.

ભૌતિક નિયંત્રણ

રોમાસાની શરૂઆતમાં ખેતરમાં પ્રકાશ પિંજર / રાત્રે તાપણા કરવાથી કાતરા, લીલી ઈયળ, લશ્કરી ઈયળના કુદાનું અને ડોળના ઢાલીયાનું નિયંત્રણ કરી શકાય છે.

કપાસના બીજને ઉનાળામાં તડકે

તપાવવાથી ગુલાબી ઈયળનો ઉપદ્રવ ઓછો થાય છે.

અનાજને સંગ્રહતા પહેલા ત્રણ-ચાર દિવસ સૂર્યપ્રકાશમાં તપાવી, ઠંડા પાડી કોઠારમાં સંગ્રહ કરવાથી ઘનેડા/ચાંચવા, અનાજની કુદીનો ઉપદ્રવ ઘટે છે.

યાંત્રિક નિયંત્રણ

- હવાયુસ્ત પતરાના કોઠાર/પાકા કોઠારમાં અનાજનો સંગ્રહ કરવાથી અનાજ સડતું અટકે છે.
- નાળિયેરીના થડ ઉપર ૩૦સે.મી. પહોળા પતરાની શંકુ આકારની ગેલ્વેનાઈઝડ ટીનસીટ લગાવવાથી ઉંદરનું નુકશાન અટકાવી શકાય છે.
- અનાજ ગોડાઉનના બારણાના નીચેના ભાગમાં અડધો ફુટ ગેલ્વેનાઈઝડ ટીન શીટ લગાવવાથી ઉંદર ઘૂસતા રોકી શકાય છે.
- દાડમના ફળને રદી કાગળના ટુકડાની ટોપી ચડાવવાથી પક્ષીઓનું નુકશાન અટકે છે.
- સડેલા અનાજને ચારણી વડે ચાળવાથી/ઉપણવાથી અને સૂર્ય

પ્રકાશમાં તપાવવાથી સંગ્રહેલા અનાજની જીવાતોનું નિયંત્રણ કરી શકાય છે.

- ખેતર ફરતે દોઢ ફૂટ પહોળી, બે ફૂટ ઉંડી ખાઈ ખોદી તેમાં પાણી ભરવાથી અથવા મીથાઈલ પેરાથીઓન ૨ ટકા (ભૂકી છાંટવાથી કાતરા, લશ્કરી ઈયળ/તીડના બચ્ચાના ટોળાનું નિયંત્રણ કરી શકાય છે.
- ઈંડા/ઈયળના સમૂહ વીણીને નાશ કરવો. દા.ત. ગાભમારો/લશ્કરી ઈયળની નાની ઈયળોના સમૂહ વીણીને નાશ કરવાથી તેનો ઉપદ્રવ ઓછો થાય છે.

જૈવિક નિયંત્રણ

- પરભક્ષી, પરજીવી કીટકો મોટી સંખ્યામાં ઉછેરીને છોડવા.
- કાયસોપર્લા પરભક્ષી કીટકની ૫૦૦૦ થી ૧૦૦૦૦ નાની ઈયળ એક હેક્ટર વિસ્તારમાં ૧૫ દિવસના ગાળે બે વખત છોડવાથી ચૂસિયા જીવાતોની વસ્તીમાં ઘટાડો થાય છે.

- એપીરીકેનીયા મેલાનોલ્યુકા નામના બાહ્ય પરજીવીના ૪૦૦૦ કોશેટા અથવા બે લાખ ઈંડા મે-જૂનમાં છોડવાથી શેરડીમાં પાચરીલાનું અસરકારક નિયંત્રણ થઈ શકે છે.

- ટ્રાયકોગ્રામા નામના ઈંડાના પરજીવી ૧.૫ લાખ / હેક્ટર અઠવાડિયે ૬ થી ૭ વખત છોડવાથી કપાસના જીંડવાની ઈયળો / ટામેટા અને રીંગણમાં ફળ કોરી ખાનાર ઈયળ / ડાંગરમાં ગાભમારાની ઈયળ/શેરડીના વેદકો/લશ્કરી ઈયળોનું નિયંત્રણ કરી શકાય છે.

- દાળીયા અને સીરફીડ માખી પાકમાં રહેલી ચૂસીયા પ્રકારની જીવાતોનો નાશ કરે છે.

વિષાણુ/જીવાણુજન્ય જંતુનાશકોનો છંટકાવ

- લીલી ઈયળ માટે એચએનપીવી ૪૫૦ ઈયળ એકમ અથવા લશ્કરી ઈયળ માટે એસએનપીવી ૨૫૦